

Fehér Ferenc:

Hat vers

...És szőke haja nőtt a fűnek

A HATÁRBAN szemerkélt a kócos eső
és messze a temetőárokban
szőke haja nőtt a fűnek.
A fölbukott öreg földön
nagy lábú fölhők léptek át
(köpenyük beillett volna
szemfedőnek).

A nádkunyhón lógott a
motolla tolla.

Ültem a szalmahordó kosárban
s körülvettek tépett
térdepülő napraforgó fivérek.

Innen láttam az egész világot —
a falu mosott, bádogos tornyát,
útszélen eperfák gőzölgő kontyát,
az ólmos ég öntött harangját,
s a bosztány hajlatában
bukdácsoló apám kalapját.

(... A DINNYÉK elgurultak
botja hegyével görgette őket
rokkant volt a helypénzszedő
falábú bajszos bácsi
s a zárda nyitott ajtaján
meleg levesszag áradt
mikor a toronyóra rádólt a piacra.

Milyen jó, gondoltam,
hogy nincs varázsszeme apámnak:
anyámat árokbavágná,
amért elgurultak a dinnyék.)

Összekuporodtam
fagyottan.

(KOKADT nyárdéli órán
ittjárt és meglegyintett
a meztelen, habtestű
Sejtelem,
aztán fogta a csalánzsákot,
sóhajtott
és terhét vállára vette.
Csak ekkor vettem észre,
hogy szakadt szoknyáját
tizenkét fiúcska fogja.)

Apám ásójából
hulltak,
egyre hulltak
a sáros sárgarépák.

(EGY DINNYÉMÉRT kínálták
minden üdvösségük
kereknnyakú kis utcabeli lányok
s ahogy utánuk nyúltam
karjuk karaj kenyérré váltott
s szaladtak vissza
lobogó hajjal
a hosszú dülőúton.)

Így találkoztam a csennddel.

(Fülembé berúgott dongó dongott
dongás dalt a dinnyehéjéről
szivárványszín szitakötők
kelepeltek el
a júliusi ég
szédítő vizében
s a Nap izzó korongjára hullva
elolvadtak
mert tüzes virágnak vélték
a porból...)

KENDERTÁBLA páralott messze,
láttam a vágók szutykos ingét
s a szuszogó sünöket
amint a sarló éle elé sietnek
piros hasukkal, hűvöst remélve,
mert perzselt a Földkemence
és kényes bogárkák
babvirágba bújtak,
a lencse bózójában
pihegett a gyík,
a maghagyma gömbjéről pedig
harangszókor, délben,
kinyúlt
s a Délibáb vizébe hullt
egy csalódott bogárka...)

Így találkoztam a gyással.

Néztem apámat,
hogy beszélget
egy réparakással.

(A BOGÁRKÁT eltemették a hangyák.
Nyüzsgött a gyászoló sereg.
Gyászukban szétszedték karcsú tagjai
szélbe szórták szikra szárnyait —
gondoljátok meg, emberek!

Gondoljátok meg:

magamrahagyott a Táj e bús halálai
dinnyeindák közt kúszó elmulással
magamrahagyottan örökkön
hallgattam ott a dinnyeföldön
s estefelé a gyász után
feledtem mi volt délután
kocogtam haza a hűvös porban
félelemtől félig holtan
szedtem sebes aprócska lábam
az égvilágért meg nem álltam
mert csontvázak táncoltak
temetőkanyarban
csengő zenére
megbomoltan
s csak késve
kiskapunkban
vettem észre
hogy két pléhtányér cseng
karomon a
karkosárban.)

Így találkoztam a félelemmel.

Jött felém a föld végéről
megismertem a lépéséről
apám az izmos istenember.

1955.

Mint akit ottfelejtnek...

FELÉNK korán hal el az ősz.
Alig krohácsolt itt a járdán nemrég
s papucsá nyomát egy ködös hajnalon
ködmönös asszonyok télbesepertek.

A NAP odasütött még a fal tövébe,
tüzet lehelt s leguggoltunk köréje,
aztán az angyalkák megrázták dunnájukat
s a villanykaró pipája kupakján
megült a szízi hó.

A SZÉL megpengette a hasas drótokat,
s zümmögött a görcsös, kan karó,
míg vitt a kátyús vén köves
rázós, emlékes zöldköves,
felhőkbe nyúló sávja...

PIROS SZÍVEMEN a szépség pihent meg.
Lebbenő, fátylas tündérek üzentek
arról, amerre hívtak a póznák.
Környező tanyákon kutyák ugattak,
s fölöttem károgó varjú csapatnak
gyászhada zúgott.

... Vajjon ki hallja meg, ha akkor
téli bácskai alkonyatkor
A tél miatt,
elsírja magát egy gyermek?
a fagy miatt,
a zúgó-búgó drót miatt,
s mert orra előtt tornyosult
az órjás kristály hókupac...

SÍRTAM, mint akit ottfelejtnek.

1955.

Az ablaknál Lajcsi aludt...

AZ ABLAKNÁL Lajcsi aludt
két kecskelábon.
Már nem is tudom,
más volt-e társa...
Zuzmarás éjszakákon
bejárt hozzá a szél
szépen muzsikálva.
Elhallgattam helyette is,
pedig az én ágyam
a fakó Krisztus-kép alatt vetették...
Nézett rám lámpaoltásig a kép,
és falvédőről a cérnafecskék.
Aztán a kuckóban sokáig dorombolt,
majd lábomhoz simult a Mica.
Sarokban szakajtóba pergett
éjjéltájt a csöves kukorica.
Kopott nyoszolya alatt
poszogott a moslék
és szagától berúgva
egymásrahullva
aludt két durva
kiszolgált bakancs.

Mit tudom én már, mért fáj,
hogy reggel valaki főlhúzza őket...

SIMOGATTAM rostos kenderhaját
mellettem a falvédőnek.

1955.

Télbe ingatta fejét...

OLYAN RIADT volt szegény anyánk,
és olyan fáradott —
búcsús betlehemi képen néznek így
szelíd állatok.

Olyan bú követte minden lépteit,
s olyan árvaság —
télbe ingatta fejét, mint szilvát
száraz, árva ág.

Bánata nem fért a
kerek nagy ég alatt —
téli napfénybe néznek így
fehér házfalak.

Olyan szép volt az arca,
s olyan szenvedő —
ünnepkor hallgat így
felénk a temető.

Egy szőke fiúcska
ölébe kutyorog.
Vasárnap. Mesélnek
birsalmás bútorok.

OLYAN FURCSA, hogy mindez
már régen elveszett —
a felnőtt én vagyok
és ő a kisgyerek.

Hányszor elűzött valaha
és sírtam egymagamban —
most lábom alatt a föld sír,
mert magárahagytam.

1955.

Egy hajnalban...

EGY HAJNALBAN a hó szobánkba
[világolt,
ablakfán hosszan cinelt a szél.
Háztetőn szenvedőn nyivákolt
a korhadt csatorna-szél.

Mint pányvázott lélek, hánykolódott,
majd levált a kertkapu.
Valahol a böllér kivette kését,
s mint akit földretepernek —
meleg alomján meglapult dermedt
döbbenettel egy báránynyi gyermek...

Hideg karokkal átölelte egymást
a céda kotla és a kölyök katlan,
s így fogták egymást hosszan, visszavon-
[hatatlan,

míg kigyúlt az ég a fák fölött
pirosló bimbós mellel,
s bámulták vacogó házikók
pörkölt ablakszemekkel . . .

Anyám úgy úszott felénk a reggel
[tengerében:
a gőzölgő tál áldozatát kinyujtott kezében
áhitattal vitte . . .
és vörös virágokkal hullt be nyomában
a hó szép kiömlött lisztje.

1955.

Elégia a klumpákról...

KLUMPÁK, ti tompa, lomha gályák!
most merre eveztek?
Falusi utcák, hullámozó járdák,
ti bánat folyói!
most szóljatok:
Sajog-e még a leláncolt lába: nyerge,
ha verik a furcsa indulót
hajnalraketelvé?

Elszabadult evezős, én,
újmódi béres,
még álmodom néha:
kisért kiskocsmák küszöbén
kikötött klumpák
meleg karéjja.

. . . Két hamuszín vén: Nyitott sírok . . .
Mellettük lapít egy félszeg.
Hátából húsz tél haragja
szíjját hasított, —
orra betört,
bele szalma.
Pántolt párja vigasztalja . . .
Ásít egy másik
öblös torokkal. Szétfeszül szinte.
Nyakig csupa suba . . .
Párja — kövér tyúk. Csak hogy nem
kotyog . . .

(Lesnek rá lógó nyelvvel
lompos napszámos-klumpák,
méla komondorok!)
Nyikkan egy kuka klumpa nyirkos
szájüreggel.
Mondaná: „Megértem megint egy reggelt!”
de csak szűköl,
s mint hű eb —
a nyíló ajtót lesi.
. . . Két sárga klumpácska klottyán
közéjük,
s egy kisgyerek orrát az üvegre teszi.

Nem nyit be, nem is szól,
de hogyha szólna,
négy dermedt kismadár volna
négy röppenő szava:
„Éd'sapám, gyűjjön má' haza!”

Klumpák, vén téglajárdák
téli gyászfogatja,
nyomodat a bánat
hóval hullogatja,
s könnyével egy gyerek...
Amerre kocognak e kivájt koporsók,
fogjatok össze, ti megvetett utolsók!
e felséges menet megett:

Egy kalácsnyi kis szívet kettébeszeltek
a gőgösek, a gyerekszobában-neveltek,
egy pár csoszogó klumpácska miatt...

Oly galádul törtek reám a fényes-
cipőjű véres kis fenevadak:
rugdalták a klumpák, kincsem, ereklyém,
hogy táncolt az óvoda-udvar talpam alatt,
és mikor elterültem,
vörös harangként borult fölém az ég...

Fülembe ólmot önthet a felnött okosság,
s bárha fülembe a szórt már férgek
sodorják —
halálon túl is hallja még
s zúgatja e két kagyló a vad röhejt,
mely akkor felszakadt
fölöttem...

Hinnétek-e ma, hogy csak ez fájt:
nem nyúlt senki karja értem —
egy pajtás nem akadt
köröttem!...

Klumpák, vén téglajárdák
téli gyászfogatja!
nyomunkat már rég
az eb se ugatja,
és hó se hullja...
Kis gazdád egy télen messzire nézett,
aztán tűzbevetett, s emléked elégett
kalácsnyi szívével,
ezelőtt tíz évvel,
a lángokbahullva...

1955